Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI ROK

M 0 5 2 5 3 1 1 1

FILOZOFIJA

Izpitna pola 1

Sreda, 31. avgust 2005 / 120 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca in dva konceptna lista.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.
Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Od petnajstih esejističnih vprašanj odgovorite na **eno**. Pišite v izpitno polo z nalivnikom ali kemičnim svinčnikom. **Naloge, pisane z navadnim svinčnikom in nečitljive naloge se točkujejo z nič (0) točkami.** Za osnutek uporabite konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Vsak esej je ovrednoten z 22 točkami.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

© RIC 2005

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Izmed 15 vprašanj izberite eno in napišite esej, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. Bodite pozorni zlasti na analizo ključnih ***pojmov*** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) in na ***razlago*** stališč, ki jih boste v svojem premisleku predstavili. Pri razlagi in ***utemeljevanju*** uporabite konkretne ***primere***, saj je izpeljava tako laže razumljiva, oprite pa se seveda tudi na filozofske perspektive, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju predstavite vsaj dva pogleda na dani problem.

VPRAŠANJE STVARNOSTI

1. Razpravljajte o trditvi: Obstaja le, kar zaznamo, zato materialna substanca ne obstaja.
2. Razpravljajte o trditvi: Če zagovarjamo dualizem, ne moremo zagovarjati determinizma, kajti duh je nujno svoboden.
3. Razpravljajte o trditvi: Obstoj sveta in človekovo življenje sta brez smisla.

VPRAŠANJE SPOZNANJA

4. Razpravljajte o trditvi: Znanstvene trditve so smiselne, filozofske pa ne.
5. Razpravljajte o trditvi: Niti čutila niti razum nam ne posredujejo ustrezne slike (ustreznega spoznanja) stvarnosti.
6. Razpravljajte o trditvi: Kakšen je svet v resnici, ne moremo spoznati, saj lahko spoznamo le videz, bistva pa ne.

VPRAŠANJE MORALE

7. Razpravljajte o trditvi: Ugodje ni zmeraj moralno dobro, bolečina pa ni zmeraj zla.
8. Razpravljajte o trditvi: Ker imamo vsi ljudje enako naravo, je moralno dobro objektivno in za vse enako.
9. Razpravljajte o trditvi: Etika ne govori samo o tem, kaj moramo storiti, da bomo ravnali prav, temveč tudi o tem, kako moramo živeti, da bomo živeli dobro življenje.

POSAMEZNIK IN SKUPNOST

10. Razpravljajte o trditvi: Človekove pravice niso dane po naravi (saj v naravi najdemo le naravne zakone), temveč so rezultat družbenega dogovora.
11. Razpravljajte o trditvi: Utopij ne smemo jemati resno, saj jih ni mogoče uresničiti na demokratičen način.
12. Razpravljajte o trditvi: Če odloča večina, so ogrožene pravice manjšine.

FILOZOFIJA RELIGIJE

13. Razpravljajte o trditvi: Sveto ne obstaja, je le način človekovega dojemanja nekaterih delov sveta.
14. Razpravljajte o trditvi: Če bog obstaja v onostranstvu, ni o njem mogoče ničesar vedeti, ne tega, kakšen je, ne tega, ali sploh je.
15. Razpravljajte o trditvi: Verovati je absurdno (neracionalno), neverovanje pa življenje naredi absurdno.

ŠTEVILKA IN NASLOV ESEJA

PRAZNA STRAN

PRAZNA STRAN